

Warszawa, 02-07-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

II.511.260.2022.MT

Pan

Zbigniew Ziobro

**Minister Sprawiedliwości –
Prokurator Generalny**

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

otrzymuję wnioski od obywateli, w których podnoszone jest zagadnienie cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości. Ostatnio coraz większa liczba spraw dotyczy nieuwzględnienia przez prokuratury i sądy stanowisk procesowych i środków zaskarżenia złożonych przez strony w postępowaniu karnym i wykroczeniowym za pośrednictwem platformy usług publicznych ePUAP.

Skarżący podnoszą, iż w okresie pandemii COVID-19 niejako „przyzwyczajeni” zostali do załatwiania większości istotnych spraw urzędowych zdalnie. Jako naturalne przez to traktowali kontaktowanie się także z organami wymiaru sprawiedliwości za pośrednictwem oficjalnej, państwowej platformy, na której udostępniany jest także podpis profilem zaufanym, pozwalający na bezsprzeczną identyfikację nadawcy oświadczenia.

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
bip.brpo.gov.pl

Świadom jestem faktu, że w obecnym stanie prawnym, platforma ePUAP może zostać wykorzystana do wnoszenia petycji, skarg, wniosków i innych pism **składanych poza właściwym karnym lub wykroczeniowym postępowaniem sądowym**. Pisma procesowe, czy środki zaskarżenia, w takich postępowaniach nie mogą obecnie być wnoszone drogą elektroniczną, a ich wniesienie w taki sposób nie wywołuje skutków prawnych.

W mojej ocenie rozważenia wymaga jednak zagadnienie ewentualnego wykorzystania platformy ePUAP do komunikacji procesowej obywatela z organami prowadzącymi postępowanie karne, a zatem z sądami i prokuraturami. Wymagałoby to oczywiście, aby w przepisach proceduralnych regulujących postępowanie karne i wykroczeniowe zaistniały normy prawne traktujące o dokumencie elektronicznym, podpisie elektronicznym, czy wprost o platformie usług elektronicznych ePUAP. Krok taki wydaje się jednak uzasadniony postępującą cyfryzacją życia społecznego oraz zauważalnym już *ususem* w ich wykorzystywaniu.

Wypada zgodzić się z poglądem doktryny prawa powstałym na kanwie uwag do projektu tzw. ustawy covidowej, którego ostatecznie nieuchwalona regulacja zakładała dopuszczalność wnoszenia pism do sądu drogą elektroniczną¹. Zgodnie z nim, „regulacje związane z nadawaniem pism lub ich doręczaniem stopniowo ulegają coraz większemu rozwarstwieniu. Z jednej strony regulacje dotyczące doręczeń korespondencji pochodzącej od organów władzy publicznej, tj. sądów, prokuratury, policji oraz innych służb wykonujących czynności procesowe, są stopniowo i konsekwentnie modyfikowane w kierunku uproszczenia procedury oraz stwierdzenia, że doszło do skutecznego doręczenia określonego rodzaju konwencjonalnego komunikatu. Z drugiej strony, w zakresie terminów i nadawania pism procesowych przez strony, ich pełnomocników lub przedstawicieli, zachowują klasyczną postać. Rodzi to szereg różnorodnych konsekwencji, związanych z realizacją zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu. Kwestia bowiem sposobu stwierdzenia, iż doszło do skutecznego prawnie, następującego przed upływem

¹ Zob. art. 15zuz, druk sejmowy nr 299 z 26.03.2020 r.

terminu, dokonania czynności konwencjonalnej wniesienia lub złożenia pisma procesowego, ma istotne znaczenie dla realizacji uprawnień procesowych.

Trafnie wskazywano w literaturze przedmiotu, że za niedopuszczalne uznać należy jakiegokolwiek pozbawione wyraźnego ustawowego oparcia ograniczenie prawa strony do dysponowania terminem do wniesienia środka zaskarżenia w całym wymiarze czasowym określonym w odpowiednich przepisach. Niezależnie bowiem od sposobu wniesienia pisma ustawa procesowa gwarantuje stronom możliwość „pełnego” wykorzystania terminu przyznanego im w celu sporządzenia środka zaskarżenia. Wszelkie restrykcje związane ze sposobem nadawania, wnoszenia lub składania pism procesowych prowadzą do ograniczenia tego prawa².

Zagadnienie szeroko pojętej cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości było już przedmiotem wystąpienia generalnego do Pana Ministra skierowanego 8 czerwca 2020 r. przez mojego poprzednika na urzędzie Rzecznika Praw Obywatelskich (nr VII.510.76.2020)³. W odpowiedzi wskazano, między innymi, że: „[z]a priorytet uznaje się konieczność dalszego systematycznego informatyzowania wymiaru sprawiedliwości, w tym wprowadzenia możliwości wnoszenia i doręczenia w postępowaniu sądowym pism drogą elektroniczną⁴.

Dlatego też zwracam się z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji, czy w Ministerstwie Sprawiedliwości rozważane jest podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do nowelizacji Kodeksu postępowania karnego⁵ i Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia⁶, w ten sposób, aby ustawy te umożliwiły zastosowanie platformy ePUAP do komunikacji stron postępowania karnego z sądem lub prokuraturą właściwymi dla rozpoznania sprawy, w tym wniesienie za pośrednictwem tej platformy pisma procesowego lub środka zaskarżenia w formie dokumentu

² P. Kardas, O sposobach wnoszenia pism procesowych w sytuacji ograniczenia działania organów wymiaru sprawiedliwości, "Palestra" 3/2020, s: 9, <https://palestra.pl/pl/czasopismo/wydanie/3-2020/artykul/o-sposobach-wnoszenia-pism-procesowych-w-sytuacji-ograniczenia-dzialania-organow-wymiaru-sprawiedliwosci> (dostęp: 30.05.2022 r.).

³ <https://sprawy-generalne.brpo.gov.pl/index.php?sprawa=12516>, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/koronawirus-rpo-elektronizacja-wymiaru-sprawiedliwosci-niezbedna>.

⁴ <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Odpowied%C5%BA%20MS%2C%2028.07.2020.pdf>.

⁵ Dz. U. z 2021 r., poz. 534.

⁶ Dz. U. z 2022 r., poz. 1124.

elektronicznego opatrzonego podpisem elektronicznym, bądź dopuszczalności podjęcia ww. czynności także za pomocą poczty elektronicznej, bez konieczności korzystania z dyspozycji art. 120 k.p.k. (tj. wzywania do uzupełnienia braku w postaci podpisu odręcznego).

W przypadku braku takich prac, uprzejmie proszę Pana Ministra także o zajęcie stanowiska odnośnie do przedstawionej problematyki oraz rozważenie podjęcia stosownej inicjatywy legislacyjnej.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/